

ACTUALITAT

El Piló del Rescat ja presideix una de les entrades del Parc de la Torre d'en Dolça

El monòlit commemoratiu de la llegenda de Galceran de Pinós ha estat traslladat a un lloc principal del municipi per tal de fer-lo més visible

OLIVIA MOLET

Cristina Serret

El Piló del Rescat Sant Esteve, símbol de la llegenda local de Galceran de Pinós, ha estat traslladat fins a la nova plaça que s'està construint en una de les entrades del Parc de la Torre d'en Dolça, vora el camí del Racó.

Fins ara el monòlit, d'11 tones de pes, es trobava ubicat a uns 350 m d'allà, en un espai poc visible i de poc pas. Amb aquest trasllat, el Piló ha guanyat visibilitat i ha recuperat el paper de símbol local pel qual es va construir. Aquesta acció s'emmarca dins d'un pla més extens, pel qual es construirà una plaça d'entrada al parc que inclourà, com a element decoratiu, el propi piló.

Cinquanta anys del nou Piló

Enguany s'escau el cinquantè aniversari del Piló de Sant Esteve. Aquest va ser bastit per l'Ajuntament de Vila-seca l'any 1965 després que l'original, de finals del segle XIX, fou destruït l'any 1936, en el marc de la Guerra Civil. L'anterior Piló era lleugerament diferent de l'actual, donat que tenia una secció quadrada, de 90 cm de costat i poc més de 3 m d'alçada. A partir dels 3 metres hi havia una petita piràmide rematada per una creu. A la cara de llevant s'hi va fer una petita capelleta, al fons de la qual s'hi podia llegir una inscripció que recordava el motiu del monument.

La llegenda de Sant Esteve

El Piló del Rescat commemora els fets llegendaris ocorreguts l'any 1147, quan Ramon Berenguer IV organitzà una expedició per a conquerir Almeria, ciutat refugi de pirates musulmans. Galceran de Pinós, fill dels Senyors de Bagà, fou anomenat almirall de la flota. La incursió en contra dels sarraïns esdevingué un èxit, però Galceran i el seu company, el cavaller Santcerní van ser fets presoners pels enemics. A canvi del seu alliberament, els sarraïns van demanar un rescat de dimensions considerables: cent mil dobles d'or, cent cavalls blancs, cent vaques, cent peces de brocat de Tuïr anomenat "auris", i cent donzelles verges.

Conta la llegenda que els Senyors de Pinós aplegaren dobles, brocat, vaques i cavalls, però faltaven les donzelles. Els Senyors de la Baronia acordaren, no sense recança, que les famílies que en tinguessin tres, en donarien dues, les que en tinguessin dues en donarien una, i entre les que

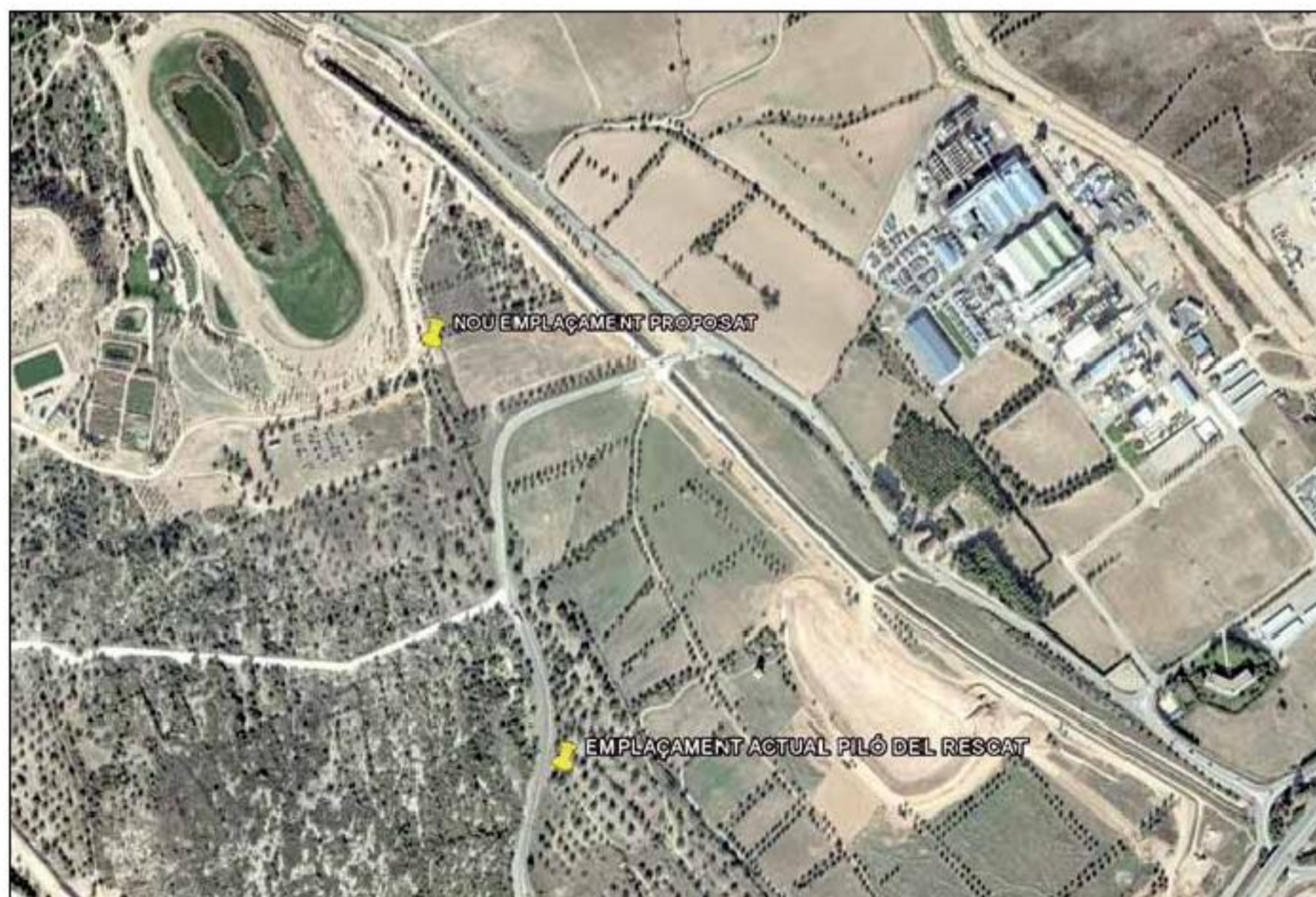

El Piló del Rescat a la seva nova ubicació, a tocar del Camí del Racó i molt a prop del Raval de la Mar.

■ Fins ara el monòlit, que pesa 11 tones, estava en un espai poc visible i de poc pas

■ L'actual Piló és de l'any 1956, i va substituir l'original, destruït durant la Guerra Civil

només en tinguessin una, es faria un sorteig per a veure quina seria lliurada. Amb tot a punt, la comitiva es va posar en marxa cap a les nostres contrades, on s'havia d'embarcar. Però les súpliques de Galceran i Santcerní als seus respectius patrons, Sant Esteve i Sant Genís, foren escoltades, i alliberats de forma miraculosa de la seva presó, es trobaren en el feréstec camí de Vila-seca al Racó amb tot el seguici del "rescat". En agraïment, Galceran, féu regalar a totes les donzelles vestits de color verd i vermell, que són els colors de la Baronia, i va fer a les seves famílies lliures del tribut de remença.

«Un bloc enorme de pedra de soldó que s'alça fins als 4 metres»

L'operació del trasllat del Piló del Rescat des del seu antic emplaçament fins a la seva nova ubicació, al costat del camí del Racó, es va efectuar el divendres 26 de juny. En la maniobra de trasllat hi va participar un equip de transport amb una grua, donat que el monòlit és un gran bloc de pedra mas-

sissa. Així el descriu Francesc A. Miquel al llibre *La llegenda de Galceran de Pinós*, de la col·lecció Episodis de la Història: «Un bloc enorme de pedra de soldó que s'alça fins als 4 metres, que en té 2 d'amplària i uns 80 cm de gruix. A la cara que mira al migdia hi ha la inscripció: 'Caminant, detura't: ací es

trobaren el noble Galcerà / de Pinós i el seu ajudant, Santcerní, miraculosament / alliberats per intercessió de Sant Esteve, amb les cent / donzelles i tot el Rescat que exigia el rei de Granada / 1152-1965'».

A continuació Francesc A. Miquel segueix amb la seva acurada descrip-

ció del monòlit: «A la cara de ponent hi ha l'escut de Vila-seca i, sota seu, les armes de llinatge de Pinós, i una altra breu inscripció de l'any de la reinstauració. A la cara de tramuntana, i ans de la mitja alçària, hi ha una allargassada placa de metall fos -aliatge de coure, sembla- que reproduïx una imagina-

da pretesa escena del rescat, que està signada per l'artista J. Salvadó Voltas, Vila-seca, 1961.

És un monument dreçat amb gust, damunt d'una suficient plataforma de pedra picada, amb dos graons amplíssims que envolten el monòlit per tots quatre costats». C.S.